

Szanowni Państwo,
mamy zaszczyt zaprosić do udziału w cyklicznej
Interdyscyplinarnej Konferencji Naukowej

***Żywioły. Motyw powietrza w literaturze,
kulturze i sztuce***

która odbędzie się w dniach **15-16 września 2022 roku**
w Zakładzie Rosjoznawstwa, Literatury i Kultury Rosyjskiej
Instytutu Rusycystyki i Studiów Wschodnich
Uniwersytetu Gdańskiego

Kontynuując tradycję sympozjów literacko-kulturowych, organizowanych na Wydziale Filologicznym od lat 70. ubiegłego wieku, proponujemy Państwu cykl konferencji **Żywioły**, który został zainicjowany w roku 2016 jesiennym spotkaniem naukowym zatytułowanym *Motyw ognia w literaturze, kulturze i sztuce*. W październiku 2018 roku odbyło się kolejne spotkanie poświęcone motywom akwaticznym, a w 2020 roku przedmiotem naszych naukowych rozważań był motyw ziemi. W roku 2022 zapraszamy Państwa do wzięcia udziału w interdyscyplinarnej dyskusji o powietrzu, która zamknie cykl *Żywiołów*.

Cztery żywioły – ogień, woda, ziemia i powietrze – od czasów starożytnych uważane za podstawowe pierwiastki tworzące wszechświat – zyskały rangę wielopłaszczyznowych symboli. Ich szerokie spektrum znaczeniowe otwiera możliwości obrazowania idei, znaków kulturowych, a także ludzkich emocji i uczuć. Na uwagę w charakterystyce każdego z żywiołów zasługuje fakt współistnienia przeciwieństw oraz permanentnego uzupełniania się ich antynomicznych zasad w procesie kreacji świata w wymiarze materialnym i metafizycznym.

Żywioł powietrzny, który będzie przedmiotem naszych wrześnieowych obrad, nie ustępuje pod względem wieloaspektowości i obfitości znaczeń elementom ognia, wody i ziemi, rozpatrywanym w ubiegłych latach.

Powietrze jest symbolem życia biologicznego i duchowego, wolności, czystości, wieczności, pamięci, nieba i niewidzialnych sił, duszy, ducha oraz natchnienia. Symbolika powietrza łączy się z symboliką wiatru, oddechu i zaświatów. Powietrze pozostaje w ścisłym związku z takimi zjawiskami jak głos czy zapach, ale również latanie, szybowanie czy bujanie w obłokach. Powietrze w swoim negatywnym aspekcie kojarzy się z chorobami zakaźnymi – zarazami - jakże bliskimi naszym czasom oraz kataklizmami w rodzaju niszczycielskich huraganów czy tornad. Ta ambiwalentna semantyka powietrza wyraża jego konstytutywną cechę: ruch, będący nieodzownym warunkiem wszelkiego życia. Z drugiej strony, żywioł ten kojarzy się z niestałością, ulotnością, efemerycznością, a nawet nicością i pustką.

W wielu koncepcjach genezyjskich powietrze stanowi jeden z pierwotnych żywiołów świata. Alchemicy wiązali je z Uniwersalnym Duchem, który przenika wszystko co istnieje. Powietrze było dla nich sygnaturą *Materia Prima*. Jednocześnie utożsamiano je z życiem niewidzialnym. Wyobrażenie powietrza, jako żywiołu łączącego Niebo z Ziemią, czyniło z niego przestrzeń zamieszkałą przez duchy i demony. Pozostając w ścisłym związku z innymi elementami Wszechświata, zwłaszcza z ogniem, powietrze jest bardzo pojemnym znakiem i obrazem poetyckim. Żywioł ten zyskał liczne conceptualizacje, na przykład w takich sformułowaniach jak: „traktować kogoś jak powietrze”, „nie samym powietrzem człowiek

żyje”, „morowe powietrze”, „rozpłynąć się w powietrzu” czy „potrzebować czegoś jak powietrza”.

Motyw ten generuje tak wiele skojarzeń, że wydaje się doskonałym powodem do interdyscyplinarnej dyskusji na temat jego ulotnej obecności we wszelkich wytworach kultury: dziełach literackich, plastycznych, muzycznych, ale także w aktach komunikacji językowej i międzykulturowej.

Języki konferencji: język polski i rosyjski.

Forma wystąpienia: referat (20 minut).

Ulotny temat konferencji zdeterminował jego formę: sympozjum odbędzie się w **trybie zdalnym** na platformie MS Teams. Planowany jest także streaming, który pozwoli osobom zainteresowanym przysłuchiwać się i przyglądać debatom uczestników tego spotkania.

Zgłoszenia zawierające wypełniony kwestionariusz prosimy przesyłać do **31 marca 2022 roku** na adres: zywioly.powietrze@gmail.com

Potwierdzenie akceptacji tematu wystąpienia zostanie odesłane Autorom do **30 kwietnia 2022 roku**.

Wysokość opłaty konferencyjnej wynosi 400 złotych lub 85 Euro – dla uczestników zagranicznych. Dane do przelewu zostaną podane drogą elektroniczną wraz z akceptacją przyjęcia zgłoszenia. Planujemy wydanie recenzowanej publikacji pokonferencyjnej.

Organizatorki konferencji:

dr hab. Monika Rzeczycka, prof. UG (monika.rzeczycka@ug.edu.pl) – kierownik konferencji

dr Kinga Okroj (kinga.okroj@ug.edu.pl) – sekretarz konferencji

dr Svetlana Pavlenko (svetlana.pavlenko@ug.edu.pl) – sekretarz konferencji

